

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

- Betreft:**
- voorontwerp besluit van de Vlaamse Regering tot invoering van een extra subsidie als compensatie voor de hogere brandstofkosten van de diensten voor gezinszorg in 2025 en tot wijziging van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers en het besluit van de Vlaamse Regering van 24 september 2021 tot bepaling van een aantal evaluatiecriteria voor de programmatie van diensten voor gezinszorg en van een aantal criteria voor de verdeling van de extra uren gezinszorg over de erkende diensten voor gezinszorg, naar aanleiding van de COVID-19-pandemie en VIA6
 - Principiële goedkeuring

Samenvatting

De diensten voor gezinszorg ontvangen voor 2025 een extra subsidie per gereden kilometer met de wagen door het verzorgend en logistiek personeel, als compensatie voor de hogere brandstofkosten.

Daarnaast zullen de diensten voor gezinszorg gefinancierd worden om in te zetten op mentaal welzijn bij kwetsbare personen.

De kwalificatievereisten voor het verzorgend personeel worden gewijzigd, naar aanleiding van de modernisering van het secundair onderwijs. De studierichtingen uit het nieuwe studiedomein Maatschappij en Welzijn worden toegevoegd aan de kwalificatievereisten.

Door die modernisering van het secundair onderwijs moet ook de bestaande regeling voor de subsidiëring van de leerlingen duaal leren, met wie de diensten voor gezinszorg een overeenkomst van alternerende opleiding afsluiten, aangepast worden.

Ten slotte gebeuren er nog een aantal aanpassingen met betrekking tot het urencontingent gezinszorg:

- Nieuwe initiatieven voor gezinszorg zullen in de toekomst in hun eerste werkjaar een subsidiabel urencontingent gezinszorg toegewezen krijgen in functie van hun erkenningsdatum.
- De doelgroepencriteria om te bepalen of een aanvraag voor extra uren gezinszorg ontvankelijk is, worden nog tot 2029 on hold gezet omwille van de vertraging in het onderzoek van het steunpunt WVG naar kwetsbare doelgroepen voor de diensten voor gezinszorg en de ontwikkeling van een nieuw financieringsmodel voor de diensten voor gezinszorg.
- De diensten voor gezinszorg zullen de uren zijinstroom, die meegenomen worden bij de berekening van de invulling van het urencontingent gezinszorg, op niveau van een regionale stad aan het Departement Zorg moeten bezorgen.

1 SITUERING

A. BELEIDSVELD/BELEIDSDOELSTELLING

Beleidsveld: gezondheids- en woonzorg.

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering werd aangepast aan het wetgevingsadvies nr. 2025/220 van 20 juni 2025.

2 INHOUD

A. ALGEMENE TOELICHTING

2.1.1 Extra subsidie voor 2025 als compensatie voor de hogere brandstofkosten van de diensten voor gezinszorg

Het verzorgend en logistiek personeel van de diensten voor gezinszorg leggen jaarlijks meer dan 70 miljoen kilometer met de wagen af voor verplaatsingen van en naar de gebruikers. Door de hoge brandstofkosten is dat een grote kost voor dat personeel. De huidige kilometervergoeding van de werkgever bedraagt 0,3880 euro per kilometer, wat onvoldoende is om de hoge brandstofkosten te dekken. Ter vergelijking, de huidige verplaatsingsvergoeding conform artikel 13 van het KB van 18 januari 1965 bedraagt 0,4415 euro per kilometer (vanaf 1 juli 2024 t.e.m. 30 juni 2025). Dat betekent een sterk koopkrachtverlies voor het verzorgend en logistiek personeel van de diensten voor gezinszorg. We stellen voor om in 2025 het verschil tussen de verplaatsingsvergoeding conform artikel 13 van het KB van 18 januari 1965 en de vergoeding onder PC318.02 te overbruggen en zo de koopkracht van het verzorgend en logistiek personeel op peil te houden.

Een nieuw financieringsmodel voor de diensten voor gezinszorg zal een structurele oplossing voor deze problematiek moeten bieden.

2.1.2 Mentaal Welzijn

Een van de vijf prioriteiten uit de beleidsnota Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding 2024-2029 is mentaal welzijn. Proactief en preventief handelen zijn daarbij cruciaal. De diensten voor gezinszorg ontvangen extra middelen om het mentale welzijn van kwetsbare personen te bevorderen en eenzaamheid te voorkomen.

In de kwaliteitsplanning en het jaarverslag dat jaarlijks opgesteld moet worden, moeten de diensten voor gezinszorg het beleid beschrijven en de initiatieven vermelden die ze in dat kader nemen en plannen. De middelen worden ingezet om de nodige expertiseopbouw te verwezenlijken, kennisdeling te bekomen met andere diensten voor gezinszorg en samenwerkingen aan te gaan ter bevordering van het mentale welzijn van kwetsbare personen en ter preventie van eenzaamheid, en om dit in de praktijk aan te pakken.

2.1.3 Criteria voor de verdeling van de extra uren gezinszorg over de diensten

In artikel 50, tweede lid, van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers (het BVR van 28 juni 2019) is opgenomen dat de minister de criteria voor de beoordeling van de aanvragen van extra uren gezinszorg bepaalt. De minister houdt daarbij o.a. rekening met de mate waarin de dienst zijn werking richt naar kwetsbare doelgroepen.

De kwetsbare doelgroepen worden vastgesteld aan de hand van de volgende parameters, waarbij de dienst minstens twee van de vier doelgroepen bereikt:

- de behoeften van de gebruiker van gezinszorg, die worden vastgesteld op basis van de BelRAI Screener;
- de gebruikersbijdrage voor gezinszorg;
- de onregelmatige prestaties;
- de reden voor het opstarten van de gezinszorg, die wordt doorgestuurd naar Vesta.

Het criterium van kwetsbare doelgroepen werd ondertussen on hold gezet voor de aanvragen van extra uren gezinszorg voor 2026 in afwachting van nieuwe doelgroepencriteria die bepaald gaan worden via het onderzoek van het steunpunt WVG (studie 'Definiëren van kwetsbare doelgroepen voor gezinszorg en aanvullende thuiszorg'). De resultaten uit eindrapport van dit onderzoek moet nog verder verwerkt worden.

Voor de aanvraag van extra uren gezinszorg voor 2027 moeten we de gegevens van 2025 gebruiken. Deze gegevens gaan we niet hebben aangezien we dit jaar de criteria nog moeten opstellen en valideren met de sector. Ondertussen is in het Vlaams Regeerakkoord 2024-2029 opgenomen dat we de financiering van de gezinszorg gaan hervormen naar een eenvoudiger en transparanter model. Aangezien het nieuw financieringsmodel ten vroegste op 1 januari 2028 in werking zal treden, stellen we daarom voor om de criteria van de kwetsbare doelgroepen on hold te zetten tot het werkjaar 2029 en de aandacht voor kwetsbare doelgroepen mee te nemen in het nieuwe financieringsmodel.

2.1.4 Nieuwe initiatieven diensten voor gezinszorg

Nieuwe diensten voor gezinszorg kunnen pas erkend worden als er middelen op de begroting van gezinszorg beschikbaar zijn om 15.390 subsidiabele uren gezinszorg aan de nieuwe dienst toe te kennen. De procentuele ruimte in de programmatie van gezinszorg (niveau Vlaanderen en het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad) bepaalt hoeveel middelen van de uitbreiding er maximaal naar nieuwe diensten kunnen gaan. Als de invulling van de programmatie gezinszorg bijvoorbeeld 70% bedraagt, kan er maximaal 30% van de extra middelen voor gezinszorg naar nieuwe initiatieven gaan. We kunnen dus pas nieuwe diensten voor gezinszorg erkennen als er extra

middelen op de begroting van gezinszorg beschikbaar zijn. Daarnaast moet nog een heel legistiek traject afgelegd worden waarbij eerst het totale aantal subsidiabele uren gezinszorg wordt vastgelegd en daarna moeten die uren, via een ministerieel besluit, nog verdeeld worden over de bestaande en de nieuwe diensten voor gezinszorg.

De erkenningsbesluiten van de nieuwe diensten voor gezinszorg worden dan ook pas in de loop van een begrotingsjaar ondertekend en bekendgemaakt. Voor de nieuwe initiatieven van 2024 was de datum van het erkenningsbesluit 4 september 2024. De cijfers uit het verleden tonen aan dat wanneer een dienst voor gezinszorg pas in de loop van het jaar zijn erkenningsbesluit ontvangt, hij dat urencontingent van 15.390 uren in het eerste werkjaar niet volledig ingevuld krijgt. Bij de opstart van de dienst voor gezinszorg moet de dienst immers eerst nog personeel aanwerven en gebruikers aantrekken. Deze opstart vraagt tijd.

We stellen daarom voor om aan de dienst voor gezinszorg in zijn eerste jaar van erkenning een subsidiabel urencontingent gezinszorg toe te wijzen dat in verhouding staat tot de periode waarin hij wordt erkend. Vanaf het tweede werkjaar zal het subsidiabel urencontingent gezinszorg 15.390 uren bedragen.

2.1.5 Zijinstroom

De uren zijinstroom worden meegeteld om de invulling van de toegewezen urencontingenten gezinszorg te berekenen. Deze realisatieberekening is nodig in het kader van de aanvraag van extra uren gezinszorg op niveau van een regionale stad en de bepaling van een eventuele onderbenutting van het urencontingent gezinszorg.

Het is daarom belangrijk dat de gerealiseerde uren zijinstroom door de diensten voor gezinszorg aan het Departement Zorg worden meegedeeld op niveau van een regionale stad. De regelgeving wordt in die zin aangepast.

2.1.6 Kwalificatievereisten verzorgend personeel

Op 1 september 2019 startte de modernisering van het secundair onderwijs. Toen werd het eerste leerjaar van de eerste graad gemoderniseerd. Schooljaar na schooljaar zette de modernisering zich door. In het schooljaar 2024-2025 startte de modernisering in het tweede jaar van de derde graad, waardoor nu de eerste leerlingen afstuderen in het gemoderniseerde secundair onderwijs. Daarom worden de kwalificatievereisten voor het verzorgend personeel van de diensten voor gezinszorg aangepast. De studierichtingen uit het nieuwe studiedomein Maatschappij en Welzijn, waarmee men voldoet aan de kwalificatievereisten voor het verzorgend personeel, worden toegevoegd aan de kwalificatievereisten.

2.1.7 Duaal leren

Door de modernisering van het secundair onderwijs moet ook de bestaande regeling voor de subsidiëring van de leerlingen duaal leren, met wie de diensten voor gezinszorg een overeenkomst van alternerende opleiding afsluiten, aangepast worden. Aangezien die leerlingen bij de start van hun opleiding duaal leren niet langer zullen voldoen aan de kwalificatievereisten voor het verzorgend personeel, kan er aan hen geen inschrijvingsnummer meer toegekend worden. Daardoor kunnen de diensten hun prestaties niet langer samen met de prestaties van het verzorgend personeel doorsturen naar Vesta, het systeem dat gebruikt wordt voor de berekening van de subsidies. Er wordt daarom een alternatieve manier van subsidiëring (buiten Vesta) uitgewerkt, die gelijkaardig is aan de al bestaande regeling voor zijinstromers.

B. TOELICHTING BIJ DE ARTIKELEN

Hoofdstuk 1. Invoering van een extra subsidie voor 2025 als compensatie voor de hogere brandstofkosten van de diensten voor gezinszorg

Artikel 1 verhoogt de vergoeding van 0,3880 euro per kilometer die het verzorgend personeel, het logistieke personeel of de doelgroepwerknemer voor de dienst voor gezinszorg heeft afgelegd met een privéwagen, met 0,0535 euro voor de periode 1/01/2025 t.e.m. 30/06/2025 en met een nog te berekenen bedrag voor de periode 1/07/2025 t.e.m. 31/12/2025 nadat het bedrag van de kilometervergoeding, berekend conform artikel 13 van het koninklijk besluit van 18 januari 1965, bekend is.

Hoofdstuk 2. Wijzigingen van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers

Artikel 2 vult de kwalificatievereisten voor het verzorgend personeel van de diensten voor gezinszorg aan, om tegemoet te komen aan de wijzigingen die het gevolg zijn van de modernisering van het secundair onderwijs.

Artikel 3 bepaalt dat een nieuwe dienst voor gezinszorg in het jaar van zijn erkenning een subsidiabel urencontingent gezinszorg toegewezen krijgt in verhouding tot de periode van erkenning in dat jaar.

Artikel 4 verdeelt het budget voor mentaal welzijn over diensten voor gezinszorg in verhouding tot het toegewezen urencontingent gezinszorg van het jaar dat voorafgaat aan het jaar waarop dat budget betrekking heeft. Het artikel bepaalt ook waarvoor de diensten die middelen moeten inzetten en hoe ze die middelen moeten verantwoorden. Daarnaast wordt ook het moment van uitbetaling vastgelegd.

Artikel 5 stelt dat de diensten voor gezinszorg de gegevens i.v.m. zijinstroom per regionale stad aan het Departement Zorg moeten bezorgen. Daarnaast bevat dit artikel een technische wijziging die het gevolg is van de wijziging van artikel 29 van bijlage 2 (zie artikel 2 hierboven).

Artikel 6 voert een regeling in voor de subsidiëring van de prestaties van de leerlingen met wie de diensten voor gezinszorg in het kader van duaal leren een overeenkomst van alternerende opleiding gesloten hebben. Deze regeling is gelijkaardig aan de al bestaande regeling voor de subsidiëring van de loonkost van de zijinstromers. Omdat de leervergoeding die de diensten moeten betalen aan die leerlingen, lager is dan het loon van een verzorgende, wordt het aantal gepresteerde uren dat voor subsidiëring in aanmerking komt, beperkt tot een maximum van gemiddeld 18 uur per begonnen maand van de overeenkomst van alternerende opleiding die gesloten werd.

Hoofdstuk 3. Wijzigingen van het besluit van de Vlaamse Regering van 24 september 2021 tot bepaling van een aantal evaluatiecriteria voor de programmatie van diensten voor gezinszorg en van een aantal criteria voor de verdeling van de extra uren gezinszorg over de erkende diensten voor gezinszorg, naar aanleiding van de COVID-19-pandemie en VIA6

Artikel 7 en artikel 8 bepalen dat we tot 2029 niet naar de resultaten van de doelgroepen criteria gaan kijken om te bepalen of een aanvraag van extra uren gezinszorg ontvankelijk is.

Hoofdstuk 4. Slotbepalingen

Artikel 9 regelt de inwerkingtreding van het besluit. Artikel 1 en artikel 4 hebben uitwerking met ingang van 1 januari 2025.

3 BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

3.1.1 Extra subsidie voor 2025 als compensatie voor de hogere brandstofkosten van de diensten voor gezinszorg

De werkgevers van de diensten voor gezinszorg die onder PC 318.02 vallen, betalen 0,3880 euro per gereden kilometer die het verzorgend personeel, het logistiek personeel of de doelgroepwerknemer voor de dienst heeft afgelegd met een privéwagen. Dat is niet voldoende om de kosten ten gevolge van de toenemende prijs voor brandstoffen te vergoeden. Om aan deze problematiek tegemoet te komen, stellen we voor om het verschil tussen de kilometervergoeding conform artikel 13 van het KB van 18 januari 1965 en de kilometervergoeding voor de diensten voor gezinszorg voor het werkjaar 2025 bij te passen, zodat de diensten voor gezinszorg aan hun basispersoneel een verhoogde kilometervergoeding kunnen uitbetalen.

De vergoeding per gereden kilometer conform artikel 13 van het KB van 18 januari 1965 is de volgende:

- 0,4415 euro per gereden kilometer van 1/1/2025 t.e.m. 30/06/2025;
- van 1/07/2025 t.e.m. 31/12/2025: bedrag nog niet gekend. We houden bij de berekening van de budgettaire kost rekening met 0,4415 euro.

In 2024 hebben de diensten voor gezinszorg 71.723.684,78 kilometer gereden met de eigen wagen.

Het verschil tussen 0,4415 euro/km en 0,3880 euro/km bedraagt 0,0535 euro/km. In totaal werden er in 2024 71.723.684,78 km met de wagen door het basispersoneel van de diensten voor gezinszorg gereden (km voor bedrag 2025). De extra kost voor de verhoogde kilometervergoeding bedraagt zo 3.837.217,14 euro VAK/VEK (0,0535 euro * 71.723.684,78 km).

Bij de begrotingsopmaak 2025 werd er 12.000 deuro VAK/VEK beschikbaar gesteld op GB0-1GHF2TH-WT, basisallocatie 1GD348, voor Warm Vlaanderen (zie ook dossier VR 2025 0905 DOC.0377). Een deel van dat budget zal gebruikt worden om de eenmalige kost van deze extra vergoeding af te dekken, 3.840 deuro VAK/VEK.

3.1.2 Mentaal welzijn

Op de begroting van de diensten voor gezinszorg staat momenteel 3 miljoen euro VAK/VEK voor mentaal welzijn in de diensten voor gezinszorg (1GD348 van GB0-1GHF2TH-WT).

Vorig jaar is er eenmalig 1,5 miljoen euro van die middelen gebruikt om de kilometervergoeding voor verplaatsingen met de wagen door het basispersoneel van de diensten voor gezinszorg te verhogen en bleef 1,5 miljoen euro onbenut (zie ook VR 2024 1907 DOC.1022). Dit jaar zijn deze middelen opnieuw voor 3 miljoen euro VAK/VEK recurrent beschikbaar.

De beschikbare middelen zullen proportioneel over de diensten voor gezinszorg verdeeld worden op basis van de verdeling van het urencontingent gezinszorg.

3.1.3 Wijzigingen met betrekking tot het urencontingent gezinszorg

De wijzigingen met betrekking tot het urencontingent gezinszorg hebben geen budgettaire weerslag:

- Nieuwe initiatieven voor gezinszorg zullen in de toekomst een subsidiabel urencontingent gezinszorg toegewezen krijgen in functie van hun erkenningsdatum: in het jaar van erkenning zullen er minder middelen nodig zijn, maar een budget voor 15.390 uren moet wel recurrent beschikbaar zijn vanaf het tweede werkjaar;
- De doelgroepencriteria om te bepalen of een aanvraag voor extra uren gezinszorg ontvankelijk is, worden nog tot 2029 on hold gezet omwille van de vertraging in het onderzoek van het steunpunt WVG naar kwetsbare doelgroepen voor de diensten voor gezinszorg en de ontwikkeling van een nieuw financieringsmodel voor de diensten voor gezinszorg: het totaal aantal subsidiabele uren gezinszorg zal hierdoor niet wijzigen;
- De uren zijnstroom, die meegenomen worden bij de berekening van de invulling van het urencontingent gezinszorg, zullen de diensten voor gezinszorg op niveau van een regionale stad aan het Departement Zorg moeten bezorgen: het totaal aantal subsidiabele uren gezinszorg zal hierdoor niet wijzigen.

3.1.4 Kwalificatievereisten verzorgend personeel

De wijzigingen met betrekking tot de kwalificatievereisten voor het verzorgend personeel van de diensten voor gezinszorg hebben geen budgettaire weerslag.

3.1.5 Duaal leren

De invoering van de subsidieregeling voor de leerlingen duaal leren heeft geen bijkomende budgettaire weerslag. Vandaag worden die prestaties ook al gesubsidieerd, maar gebeurt dat binnen Vesta, samen met de prestaties van het verzorgend personeel. In de toekomst zullen de subsidies buiten Vesta berekend worden, maar alleen als een dienst voor gezinszorg een deel van het toegekende urencontingent gezinszorg en/of urencontingent bijscholing niet benut voor verzorgend personeel, kunnen de middelen van die onbenutte uren gebruikt worden voor de financiering van de prestaties van de leerlingen duaal leren (net zoals dat vandaag ook al zo geregeld is voor de financiering van de loonkost van de zijinstromers). Bijkomend wordt nog extra bepaald dat de subsidiëring alleen kan binnen de beschikbare begrotingskredieten.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 20 juni 2025.

Het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor het budgettair beleid, werd verleend op 10 juli 2025.

B. ESR-TOETS

Niet van toepassing.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Het voorstel van beslissing heeft geen rechtstreekse weerslag op het personeelsbestand en op de personeelsbudgetten, zodat het akkoord van de Vlaamse minister, bevoegd voor de interne dienstverlening van de Vlaamse overheid, niet vereist is.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er zijn verschillende lokale besturen die een erkende dienst voor gezinszorg organiseren.

- personeel: de verhoging van de vergoeding voor de verplaatsingen met de wagen door het verzorgend en logistiek personeel brengt een extra kost met zich mee;
- werkingsuitgaven: geen;
- investering en schuld: geen;
- ontvangsten: de extra kost t.g.v. de verhoging van de vergoeding voor de verplaatsingen met de wagen door het verzorgend en logistiek personeel wordt gesubsidieerd door de Vlaamse overheid.

Conclusie: de meerkost voor de lokale besturen is een personeelskost. Deze kost wordt gecompenseerd via de subsidiëring door de Vlaamse overheid.

4 VERDER TRAJECT

Na de principiële goedkeuring van het voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering wordt het advies van de Raad van State ingewonnen.

Na de definitieve goedkeuring is de Vlaamse minister, bevoegd voor de gezondheids- en woonzorg, belast met de uitvoering van dit besluit.

5 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar principiële goedkeuring te geven aan het bijgaande voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot invoering van een extra subsidie als compensatie voor de hogere brandstofkosten van de diensten voor gezinszorg in 2025 en tot wijziging van bijlage 2 bij het besluit van de Vlaamse Regering van 28 juni 2019 betreffende de programmatie, de erkenningsvoorwaarden en de subsidieregeling voor woonzorgvoorzieningen en verenigingen voor mantelzorgers en gebruikers en het besluit van de Vlaamse Regering van 24 september 2021 tot bepaling van een aantal evaluatiecriteria voor de programmatie van diensten voor gezinszorg en van een aantal criteria voor de verdeling van de extra uren gezinszorg over de erkende diensten voor gezinszorg, naar aanleiding van de COVID-19-pandemie en VIA6;
- 2° de Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen te gelasten over het voormelde voorontwerp van besluit van de Vlaamse Regering het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Welzijn en Armoedebestrijding, Cultuur en Gelijke Kansen,

Caroline GENNEZ